

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Δ/νση: Φραγκούδη 11 και Αλ. Πάντου

Τ.Κ.: 101 63 Αθήνα

E-mail: strategy@mindigital.gr

Προς:

Υπηρεσία Συντονισμού

Γραφείο Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων,
ιδίου Υπουργείου

e-mail: ke@mindigital.gr

Θέμα: Απάντηση επί της υπ' αρ. 2658/10.03.2023 Ερώτησης 33 βουλευτών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς με θέμα: «Για τη δημιουργία ενός εξειδικευμένου νομικού πλαισίου προκειμένου η τεχνητή νοημοσύνη να αναπτυχθεί με βιώσιμο και υπεύθυνο τρόπο»

Σχετ.:

1. Η υπ' αρ. **2658/10.3.2023** (Α.Π. 12865 ΕΙ 2023/ΥΨΗΔ 14.03.2023) Ερώτηση 33 βουλευτών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς με θέμα: «Για τη δημιουργία ενός εξειδικευμένου νομικού πλαισίου προκειμένου η τεχνητή νοημοσύνη να αναπτυχθεί με βιώσιμο και υπεύθυνο τρόπο».
2. **ν. 4961/2022** (ΦΕΚ Α' 146/27.07.2022) «Αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις.»

Σε συνέχεια των ερωτημάτων που κατατέθηκαν, θέτουμε υπόψη σας τα κάτωθι:

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης με την υπ' αριθμ. 120301 ΕΞ 2021 - ΦΕΚ 2894/Β/5-7-2021 απόφαση Υπουργού έχει εγκρίνει την εθνική ψηφιακή στρατηγική 2020-2025, όπως αυτή αποτυπώνεται στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού. Ειδικότερα, η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού έχει πενταετή ορίζοντα και επικαιροποιείται ετησίως, ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις τεχνολογικές εξελίξεις.

Η **Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού** καθορίζει τις βασικές αρχές, το πλαίσιο και τις κατευθύνσεις για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, καθώς και τις ειδικότερες αρχές που διέπουν κάθε οριζόντια ή τομεακή πρωτοβουλία προς τον σκοπό αυτό και ενσωματώνει την καταγραφή όλων των σχετικών διαδικασιών και δράσεων που υλοποιούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Στη Βίβλο Ψηφιακού Μετασχηματισμού, η τεχνητή νοημοσύνη αναγνωρίζεται – μεταξύ άλλων - ως ένας από τους στόχους του ψηφιακού μετασχηματισμού ώστε να ενταχθούν οι σύγχρονες τεχνολογίες σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-2025 περιγράφει το σχεδιασμό και τη διαμόρφωση μιας εθνικής στρατηγικής για την ανάπτυξη και την αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης στη χώρα μας. Το κείμενο συντάσσει ειδική επιτροπή εγνωσμένης αξίας ακαδημαϊκών και εμπειρογνομόνων, περιγράφει τις εθνικές προτεραιότητες και αναλύει τις επιμέρους δράσεις που θα οδηγήσουν σε συγκεκριμένες πιλοτικές εφαρμογές ανά τομέα άσκησης πολιτικής. Παράλληλα, στοχεύει στην ανάλυση των δυνατοτήτων αξιοποίησης της τεχνητής νοημοσύνης

στη δημόσια διοίκηση, για τη βελτίωση εσωτερικών λειτουργιών και το σχεδιασμό καλύτερων υπηρεσιών για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Τέτοιες ενδεικτικές εφαρμογές θα μπορούσαν να είναι μηχανισμοί αυτόματων ελέγχων για την πάταξη της φοροδιαφυγής, για την παρακολούθηση του συστήματος εισροών και εκροών στο εμπόριο καυσίμων, για την αυτόματη κωδικοποίηση της νομοθεσίας ή για τη δημιουργία ενός συστήματος προβλέψεων κινδύνου που σχετίζεται με την πολιτική προστασία.

Με το **v. 4961/2022** (ΦΕΚ Α' 146/27.07.2022) «*Αναδυόμενες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, ενίσχυση της ψηφιακής διακυβέρνησης και άλλες διατάξεις*» θεσπίζονται οι απαραίτητες ρυθμίσεις για τη διαμόρφωση των κατάλληλων εγγυήσεων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των φυσικών και των νομικών προσώπων και την ενίσχυση της λογοδοσίας και της διαφάνειας κατά τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

Όσον αφορά στο **δημόσιο τομέα**, προβλέπεται ότι οι φορείς του δημόσιου τομέα που χρησιμοποιούν συστήματα τεχνητής νοημοσύνης για τη διαδικασία λήψης ή την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων ή έκδοση πράξης, οι οποίες επηρεάζουν τα δικαιώματα των φυσικών ή νομικών προσώπων, οφείλουν να το κάνουν μόνον εφόσον η χρήση αυτή προβλέπεται ρητά σε ειδική διάταξη νόμου που περιλαμβάνει τις κατάλληλες **εγγυήσεις για την προστασία των δικαιωμάτων αυτών**. Προς την κατεύθυνση αυτή, κάθε φορέας του δημόσιου τομέα που χρησιμοποιεί σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, πριν την έναρξη λειτουργίας του συστήματος, οφείλει να εκπονεί **αλγοριθμική εκτίμηση αντικτύπου**, η οποία περιλαμβάνει – μεταξύ άλλων – τον επιδιωκόμενο σκοπό, συμπεριλαμβανομένου του δημόσιου συμφέροντος που εξυπηρετείται με τη χρήση του συστήματος, τους κινδύνους που ενδέχεται να προκύψουν για τα δικαιώματα, τις ελευθερίες και τα έννομα συμφέροντα των φυσικών ή νομικών προσώπων και το προσδοκώμενο όφελος που απορρέει για το κοινωνικό σύνολο σε συνάρτηση με ενδεχόμενους κινδύνους και επιπτώσεις που δύναται να επιφέρει η χρήση του συστήματος. Παράλληλα, ορίζεται η **Εθνική Αρχή Διαφάνειας** (Ε.Α.Δ.), με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας, της ακεραιότητας και της λογοδοσίας, ως αρμόδια για την υποδοχή, επεξεργασία, αξιολόγηση και διερεύνηση τυχόν καταγγελιών ή αναφορών. Επίσης, κάθε φορέας υποχρεούται να τηρεί **μητρώο με τα συστήματα τεχνητής νοημοσύνης** που διαθέτει και χρησιμοποιεί, ενώ παράλληλα συστήνεται **Παρατηρητήριο Τεχνητής Νοημοσύνης**, το οποίο καταρτίζει και επικαιροποιεί δείκτες απόδοσης (Key Performance Indicators - KPI) και παρέχει πληροφορίες – μεταξύ άλλων – τόσο για επιτυχημένα παραδείγματα και βέλτιστες πρακτικές αξιοποίησης τεχνητής νοημοσύνης στον ιδιωτικό και τον δημόσιο τομέα, όσο και για τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τεχνητής νοημοσύνης στα θεμελιώδη δικαιώματα των φυσικών προσώπων.

Όσον αφορά στον **ιδιωτικό τομέα**, προβλέπεται ότι κάθε επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα, εφόσον χρησιμοποιεί σύστημα τεχνητής νοημοσύνης, το οποίο επηρεάζει οποιαδήποτε διαδικασία λήψης αποφάσεων σχετικά με τους εργαζομένους και έχει αντίκτυπο στις συνθήκες εργασίας, την επιλογή, την πρόσληψη ή την αξιολόγησή τους, πριν την πρώτη χρήση του, οφείλει να παρέχει **επαρκή και σαφή σχετική πληροφόρηση** σε κάθε εργαζόμενο. Επίσης, κάθε επιχείρηση του ιδιωτικού τομέα, η οποία συνιστά μεσαία ή μεγάλη, οφείλει να τηρεί, σε ηλεκτρονική μορφή, **μητρώο των συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης** τα οποία χρησιμοποιεί, είτε στο πλαίσιο κατάρτισης προφίλ καταναλωτών, είτε στο πλαίσιο αξιολόγησης των πάσης φύσεως εργαζομένων της ή συνεργαζόμενων με αυτήν φυσικών προσώπων, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που λαμβάνονται για την ασφαλή λειτουργία τους. Επίσης, κάθε επιχείρηση καταρτίζει και τηρεί **πολιτική δεοντολογικής χρήσης δεδομένων**, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα, τις ενέργειες και τις διαδικασίες που εφαρμόζει σε θέματα δεοντολογίας δεδομένων κατά τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι στο πλαίσιο του εν λόγω νόμου συστήνεται **Συντονιστική Επιτροπή για την τεχνητή νοημοσύνη**, η οποία έχει ως αποστολή τον συντονισμό της εφαρμογής της Εθνικής Στρατηγικής

για την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης με αρμοδιότητα – μεταξύ άλλων – την εισήγηση προς τους φορείς του δημόσιου τομέα για τη λήψη διορθωτικών μέτρων, εφόσον διαπιστώνονται αποκλίσεις αναφορικά με την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης ή επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα των φυσικών προσώπων, με εκτελεστικό όργανο την **Επιτροπή Εποπτείας της Εθνικής Στρατηγικής για την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης**, που συστήνεται μέσω του ίδιου νόμου.

Καταληκτικά, επισημαίνεται ότι **οι εν λόγω ρυθμίσεις δεν θίγουν, καθ' οιονδήποτε τρόπο, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το ενωσιακό και το εθνικό δίκαιο για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και της ιδιωτικής ζωής και ιδίως τον Κανονισμό(ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (L 119) (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων –Γ.Κ.Π.Δ.) και τον ν. 4624/2019 (Α' 137), στο πλαίσιο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που λαμβάνει χώρα κατά τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης.**

Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης έχει εκπονήσει και σύντομα θα δημοσιεύσει την **Εθνική Στρατηγική για την Τεχνητή Νοημοσύνη**, η οποία καθορίζει το πλαίσιο και την πολιτική για την ανάπτυξη και εφαρμογή της ΤΝ στην Ελλάδα, δομημένη σε ένα σύνολο συντονισμένων και διασυνδεδεμένων δράσεων, με σαφή στόχο τη μεγιστοποίηση των δυνατικών οφελών και την ελαχιστοποίηση των πιθανών κινδύνων για την οικονομία και την κοινωνία.

Η στρατηγική ευθυγραμμίζεται πλήρως με τις πολιτικές και τις συστάσεις της ΕΕ για την ΤΝ, καθώς και με τις σχετικές πρωτοβουλίες και βασίζεται στις κοινωνικοοικονομικές προτεραιότητες της χώρας, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ανάπτυξης, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της προώθησης των αξιών και των θεμελιωδών δικαιωμάτων της ΕΕ και της ανάγκης εξυπηρέτησης του κοινού.

Για την επιτυχή αντιμετώπιση αυτών των προτεραιοτήτων, η στρατηγική θέτει ως βασικούς στόχους, τη διαμόρφωση ενός οδικού χάρτη για την οικονομική ανάπτυξη που βασίζεται στην ΤΝ, την επιτάχυνση του ψηφιακού μετασχηματισμού του δημόσιου τομέα και την ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης με επίκεντρο τον ίδιο τον άνθρωπο.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά σε όλες τις ομάδες εργασίας της Ε.Ε. της πρότασης Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη παρακολουθώντας στενά όλες τις εξελίξεις σε όλους τους τομείς της Τεχνητής Νοημοσύνης.

Ειδικότερα, συμμετέχει στη διαμόρφωση της πρότασης ενός κανονιστικού πλαισίου για την τεχνητή νοημοσύνη με ειδικούς στόχους:

- να διασφαλιστεί ότι τα συστήματα ΤΝ που διατίθενται στην αγορά και χρησιμοποιούνται είναι ασφαλή και τηρούν την ισχύουσα νομοθεσία για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αξίες της Ένωσης,
- να διασφαλιστεί ασφάλεια δικαίου για τη διευκόλυνση των επενδύσεων και της καινοτομίας στον τομέα της ΤΝ,
- να ενισχυθεί η διακυβέρνηση και η αποτελεσματική επιβολή της ισχύουσας νομοθεσίας για τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις απαιτήσεις ασφάλειας που εφαρμόζονται στα συστήματα ΤΝ,
- να διευκολυνθεί η ανάπτυξη ενιαίας αγοράς για νόμιμα, ασφαλή και αξιόπιστα συστήματα ΤΝ και να προληφθεί ο κατακερματισμός της αγοράς.

Τα στελέχη της Διεύθυνσης Ψηφιακής Στρατηγικής παραμένουν στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή/και διευκρίνιση.

**Ο Προϊστάμενος της
Διεύθυνσης Ψηφιακής Στρατηγικής**

Αθανάσιος Παναγόπουλος

Εσωτερική διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Ψηφιακής Διακυβέρνησης & Απλούστευσης Διαδικασιών (email: gen_gramm@mindigital.gr)
2. Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κ. Αντ. Στασή (email: a.stasis@mindigital.gr)
3. Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Ψηφιακής Στρατηγικής, κ. Αθ. Παναγόπουλος (email: a.panagopoulos@mindigital.gr)
4. Προϊσταμένη Τμήματος Ψηφιακής Προσβασιμότητας και Κοινωνικών Υποθέσεων, κα. Σ. Μαμάη (email: s.mamai@mindigital.gr)